

Модуль: Терапиялық стоматология

Ауру сезімінің физиологиясы

Дайындаған: студент Жұмаханов С.М.

Факультет: Стоматология

Топ: СТ 08-005-1

Қабылдаған: ассистент Утеулиева Г.К.

- Ауру сезімі – адамның өзінше психофизиологиялық жағдайы, бұл ауру сезімі жоғарғы күш әсерінен немесе бұзатын жарақат және функционалдық өзгерістерге әкеліп соқтырады. Әр адам ауру сезімі деген сөзді естігенде қиналу сезімі туралы ойлайды, себебі ол ауырған және жарақаттанған кездегі басынан кешіргендіктен.

- Тіс және бет жақ аймағының ауруларын аурытпай емдеу қазіргі стоматологияда нарықтық стоматологиялық көмек көрсетудегі ең басты бөлік болып табылады.
- Ауру сезімін басу, жансыздандыру жолында жоғарғы нәтижелі улылығы төмен препараттарды ойлап табу қазіргі фармация мен стоматологиядағы ең құнды мақсат болып отыр.

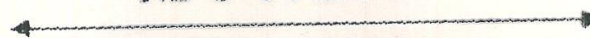
ИОНДЫҚ ТЕОРИЯСЫ

Suvest 1959 ж. Ауру сезімі – спецификалық сезім (көру, есту)

Клеткалық мембрана және калий-натрий насосы арқылы ауру сезімінің импульсінің өтуі.

I. Кезеңі: Клеткалық мембрананың поляризациясы.

$Na^{-5+0} : K^{5+0}$

Тыныштық потенциалы

II. Кезеңі: Клеткалық мембрананың деполяризациясы.

$Na^{5+0} : K^{5+0}$ ↓

ішкі сыртқы

III. Кезеңі: Клеткалық мембрананың реполяризациясы.

$Na^{5+0} : K^{5+0}$

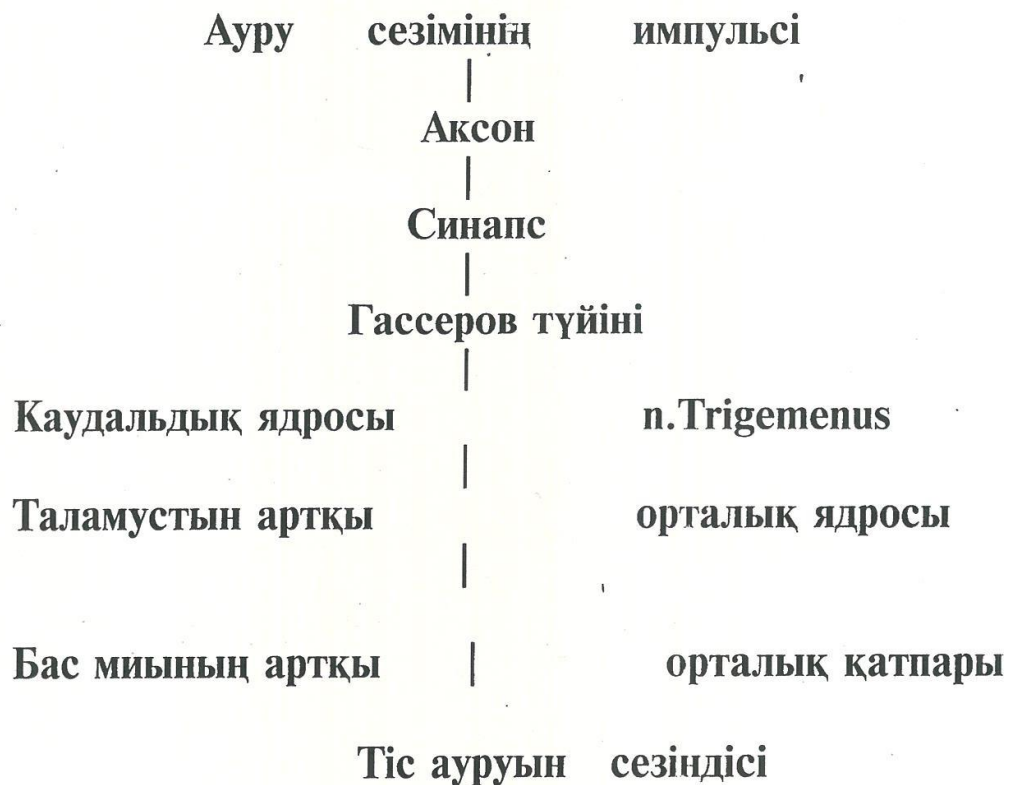
Шлюз жабылады.

Шлюз ашылады

Тыныштық потенциалы.

ТІС АУРУНЫҢ ПАТОГЕНЕЗИ

Ауру сезімін белгілеріне қарай жіктеуі

Күшіне қарай:

күшті

орташа

аз мөлшерде

Ұзындығына қарай: тез арада басталатын

қысқа ауру сезімі

ұзақ ауру сезімі

тұрақты ауру сезімі

Орналасуына қарай:

тұрақты бір жерде

жайылған

диффузды

иррадиацияланатын

Тереңдігіне қарай:

беткей

висцеральды

Сипатына қарай:

сыздаған

солқылдаған

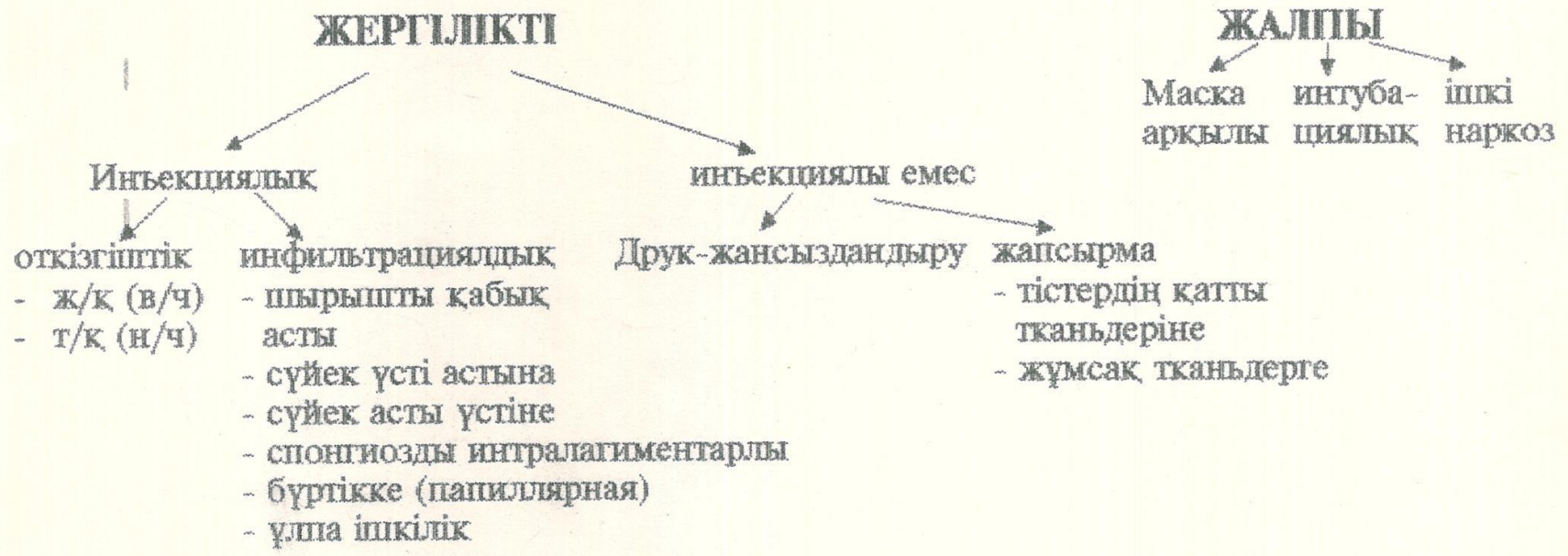
жұлқыған

интермиттелетін

II. Пародонталды қалта пайда болған кезде жедел және созылмалы қабынуында.

Премедикация жүргізудің жобасы (тәсілі)

1. Тісі емдемес бұрын (20-30 мин) бір рет транквилизатор тағайындау
2. Екі мезгіл седативті дәрі қабылдау:
  - а) бір күн бұрын ұйықтар алдында
  - б) тіс емдегенге дейін 20-30минут бұрын
3. Ұш мезгіл дәрі қабылдау:
  - а) бірнеше күн қатарынан
  - б) тісті емдер алдында 20-30 минут бұрын

АППЛИКАЦИЯЛЫҚ анестезия

жапсырма жансыздандыру әдісі ең жиі қолданылатын жергілікті әдіс болып саналған. 100 жылдан бұрын ұсынған,

172 қойырма түрлері бар.

Қарапаим, қолайлы, арзан,

Карбонат, гидрокарбонат

Кокаин, дикаин, тримекаин, хлоформ ж.б.

Кабилев қойырма

Платонов сұйығы

75% натрий фторидтің қойырма ж.б.

Гартман сұйығы

Стронций, аспирин, тримекаин қойырма

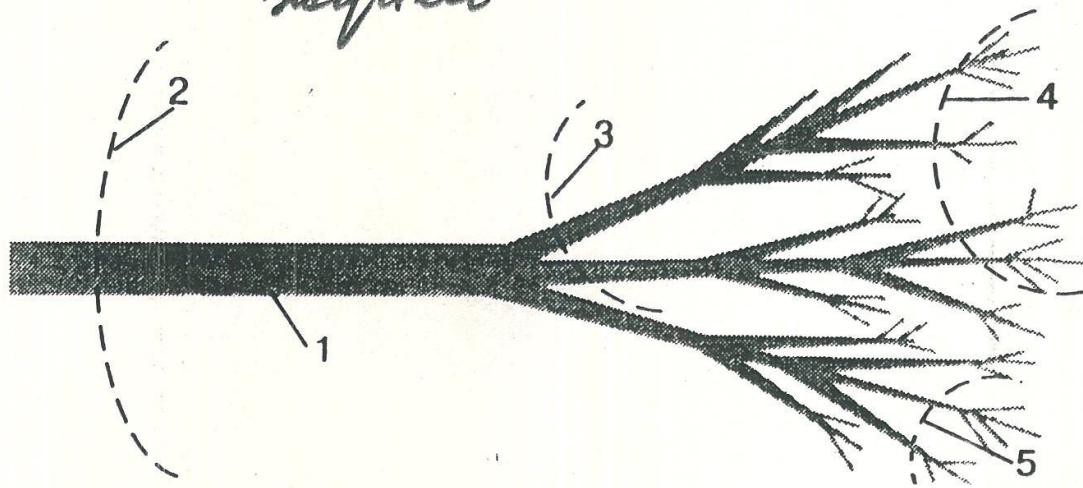

Инъекциялық жансыздандыру

Стоматологиялық ауруларды емдеген кезде науқастар әр түрлі ауру сезімін сезеді. Бір науқастар шыдау мүмкін, көбінесе науқастар шыдамауы мүмкін.

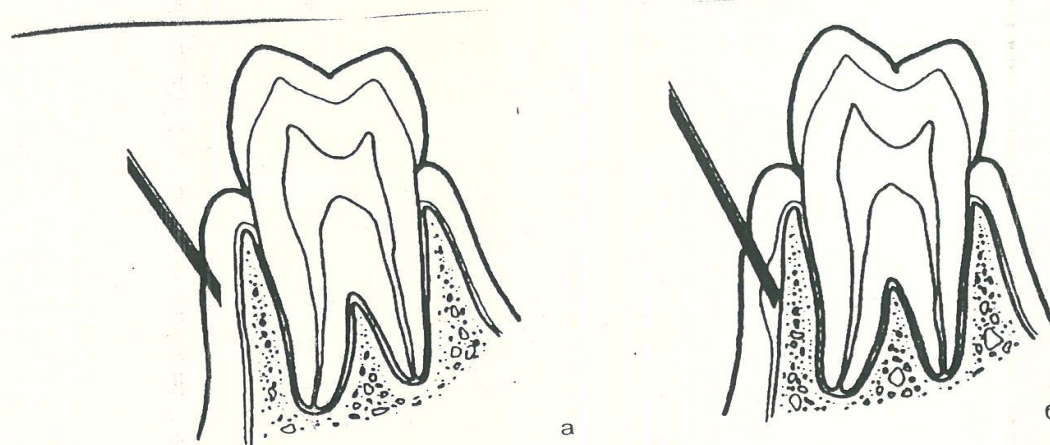
Жергілікті жансыздандырудың анатомиялық
күйесі

- 1 - нерв
- 2 - нервтік жансыздандыру аймағы
- 3 - регионалдық жансыздандыру
- 4 - интракраниалдық жансыздандыру
- 5 - терминалдық жансыздандыру

ЖЕРГІЛІКТІ ЖАНСЫЗДАНДЫРУ ЭДІСТЕРІ

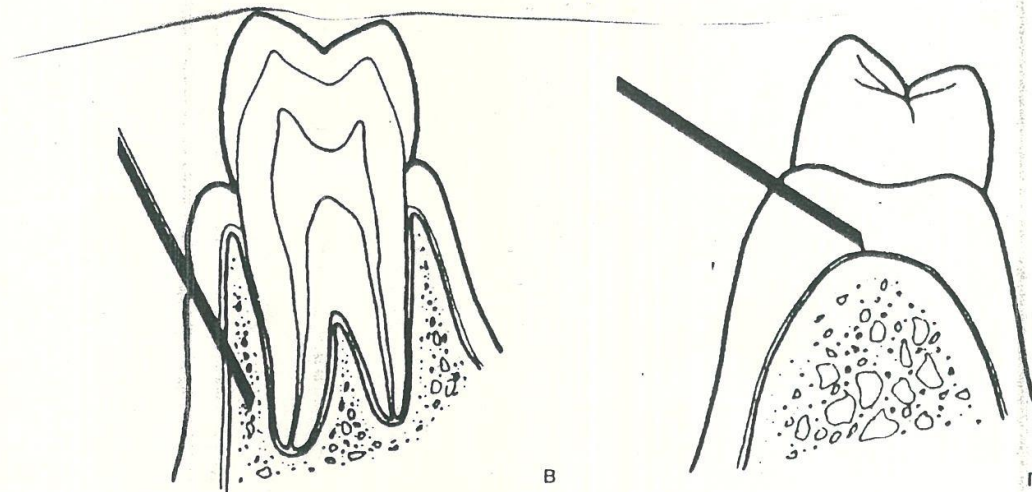
Жергілікті инфекциялық талондардан

а - кісегей қабатына, сүйекқабы
үстілік (надкостықпен)

б - сүйекқабы астына
(подкостықпен)
сирек қолданылады.

Инъекция для обезболивания

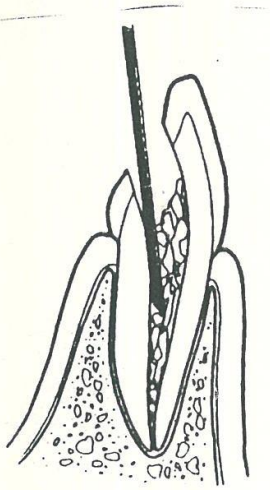
Б - способ для интра-
септальной анестезии
(интрасептальная)

Г - способ для интра-
гингивальной анестезии
(интрагингивальная)

Инъекциялық препараттар

д - ұнтақпен тексеру
(визуально)

NL NewLife News

www.hiratrade.ru

ЖЕРГІЛІКТІ АНИСТЕТИКТЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР:

- Сақтау және заласыздандыру кезіндегі тұрақтылық
- Ткандерге тітіркендіргіштік әсерлерінің болмауы.
- Әсер ету кезеңі өте қысқа және жансыздандыру әсерінің кезеңі ұзаққа созылады.
  - Аллергия реакцияға ұшыратпауы керек.
  - Организмге жалпы уландыру жері болмау керек.

ЖЕРГІЛІКТІ АНЕСТИТЕКТЕР.

Эфирлі

Новокаин
(зависим)
Прокаин
Тетракаин

лидокаин

епивакаин
Прилокаин
Артикаин
Бупивакаин
Этидокаин

Амидті

вазokonстрилік тәуелді

вазokonстрилік аз тәуелді

Жергілікті анестетиктердің жансыздандыру әсерінің ұзақтығы

Дәрінің аты	Ұзақтығы (мин.)	
	Вазоконстриктор қосылмаған	Вазоконстриктор қосылған
новокаин	15-30	30-40
лидокаин	30-60	120-130
мепивакаин	45-90	120-360
прилокаин	30-90	120-360
артикаин	60	180
бупивакаин	120-240	180-240

Инъекциялық жансыздандыру кезінде кездесетін қателіктер мен асқынулар

Асқынулар	Анафилаксиялық талу	Қан тамырларының зақымдалуы	Иненің сынуы	Ткандегі ишемия	Ткандегі некроз	Парестезия	Қателесіп басқа дәріні салу	Жақтың қарысуы	Дәріден жансызданду әсерінің болмауы
Себебі	Аллергиялық реакция жедел дамыған: анамнез жиналмағандықтан, сынама жүргізілмеген	Жансыздандыру техникасы дұрыс сақталмаған	Аспап сапасыз, дәрекі жұмыс істеу салдарынан	Қан тамырларының рефлекторлық тарылуынан	Тез арада жіберілген дәрінің салдарынан	Үшкіл нервтің тармақтарын жарақаттаған	Дәріні дұрыс сақтамағандықтан	Инемен шықшыт етін жарақаттау салдарынан, асептика ережесі сақталмаған	Дәріні дұрыс, тандамағандықтан
Асқынудың клиникалық белгілері	Қорқыныш сезімі, терісі бозарады, тахикардия, қан қысымы төмендейді, пульсы нашар, бронхоспазм, бірақ есінен танбаған	Укол салған жердің қанауы, шприцтің ішіне қан жиналуы	Иненің ұшы немесе жартысы жоқ	Жансыздырған аймақта кілегейлі қабық ағарып кетеді	Сол аймақта ткань некрозднады, жара пайда болады сүйекке дейін	Сол аймақта тұрақты жансыздану ошағы пайда болады	Дәрінің түріне қарай, кейде жансызданбауы мүмкін	Ұрттың етінде ауыру сезімі пайда болады, жағы қарысып аузы ашылмайды	Жансызданбайды

ДРУК АНЕСТЕЗИЯ= ТІК ҚЫСЫМ АРҚЫЛЫ АНЕСТЕЗИЯ- ПОД ПРЯМЫМ ДАВЛЕНИЕМ.

Өте нәтижелі болып саналады.

ТӘСІЛІ; Тісжегі қуысына анестетике
матырылған анжы қойылады.

Тісжегі қуысына резина пробкамен тығыз
жабылып, саусақпен әйтпесе тістермен тістеп
қысым келтру керек. Дәрі қысым арқылы
Тісжегі табанынымен сіңіп ұлпа саутынын
ішіне сіңе бастайды.

ФИЗИКАЛЫҚ ЖАСЫЗДАНДЫРУ ӘДІСТЕР НИКИТИНА АППАРАТЫ - ЭЛОЗ І ИНИАН - 3

ГИПНОЗ – Ауру сезімін басу әдісі

Пациенттің гипноз жасаушыға толық көңіл бөлуі, ауру сезімі басылады немесе толықтай тоқталады, басқа стимулдерге төмендейді.

СТОМАТОЛОГИЯДА; тісті жұлу кезінде, кішігірім хирургиялық операция кезінде.

ИНЕ қолдану арқылы жансыздандыру
Акупунктура жүелік бақылау негізінде жұмыс
істейді. Кейбір нерв талшықтарын стимуляциялау
нerv жүесінің тоқталуын жылдамдатады. Қолда,
құлақ қалқаншасында, аяқ табанындағы
нүктелер

АУДИОАНАЛЬГЕЗИЯ

АУЫРУ сезімін басу үшін әуенмен және шуды
біріктіреді

Аудиоанальгезия ауруды басады, ұштықтың шуын
жасырады

ГИПОТЕРМИЯ

ТІСТІҢ қатты тіндерің суықтандыру үшін ауаның шашырандасын қолдану

ЖАЛПЫ ЖАНСЫЗДАНДЫРУ

75% азот закиси және 25% өттегімен аналгезия сатысында

Көрсеткіштері жергілікті анестетиктерді аллерғиясы бар кезде

Тіс емдеу кезінде талмаға ушрау , психикалық аурулары бар адамдарды емдеу үшін

Қолданылған әдебиеттер:

- www.google.ru
- www.rambler.ru
- www.yandex.ru